

Sas règulas de sa Política Agrìcula Comune pro su 2021-2022

Su Regulamentu (UE) 2020/2220 (connotu comente *Regolamento Transitorio*), publicadu in su mese de nadale de su 2020 at istabilidu su funtzionamentu de sa *Politica Agricola Comune* (PAC)¹ pro su 2021 e su 2022.

Custu Regulamentu at a permitere a sos Istados de s'UE de pòdere impreare sos contributos postos a disponimentu dae su *Quadro Finanziario Pluriennale* (QFP)² 2021-2027, mantenende sas règulas atuales.

In realidade su *Regolamento Transitorio* cunsentit a sos Istados de s'Unione de cambiare disinnu subra argunas detziones natzionales: de sighire a punnare a sos balores mèdios de sos *Titoli PAC*³, de torrare a pessare a comente minimare sos pagamenti chi sunt subra unu tzertu tantu, de tramudare dinares dae su primu pilastru (*Pagamenti diretti*)⁴ a su segundu (*Sviluppo rurale*)⁵ de sa PAC e àteras.

Pro sas dimandas de su 2020 e 2021, custos disinnos de cambiamentu deviant èssere notificados a sa Cumissione europea, intro su 19 de frearzu de su 2021. S'Italia, pro more de sa crisi de governu chi b'at àpidu a cumintzu de annu, non est resessida a cumintzare unu cunfrontu cun sas reziones, sas partes econòmicas e sotziales pro disinnare ite mudare cunforma a sas règulas natzionales atuales. E duncas su Ministèriu de sa Políticas Agrìculas at dèvidu fàghere una tzirculare inue narat chi, pro sas dimandas de su 2020 e 2021, abarrant sas règulas natzionales de sa PAC.

Pro sas dimandas de su 2022 tocat de detzìdere e notificare a sa Cumissione UE intro prima die de austu de su 2021.

A pustis de custos duos annos prima die de ghennarzu de su 2023, at a intrare in vigore sa riforma de sa PAC chi est como in discussione.

¹ *Politica Agricola Comune* (PAC): bisonzat pro azuare massàjos e pastores e pro garantire sa produtzione de sos benes de sa terra, sa roba de mandigare a prèjos bonos.

² *Quadro Finanziario Pluriennale* (QFP): disinnat cantu s'Unione Europea devet gastare in sos chimbe/sette annos imbenientes.

³ *Titoli PAC*: sos massàjos e sos pastores pigant sos contributos dae s'Unione Europea cunforma a su terrinu chi ant a disponimentu, cada etaru traballadu currispondet a unu *Titolo*.

⁴ Primu pilastru PAC (*Pagamenti diretti*): sunt sos contributos chi arribant diretamente a massàjos e pastores chi in cambi devet produire respetende règulas chi pertocant s'ambiente e sas bèstias.

⁵ Segundu pilastru PAC (*Sviluppo rurale*): finantziat ca crèschida de sos sartos de totu s'Europa cun programas natzionales (PSRN) e rezionales (PSR) pro rispòndere a sos bisonzos distintos de onzi nazione o rezione.

Pro sos 7 annos imbenientes sas risorsas comunitàrias a disponimentu sunt belle 40 miliardos de euros pro totu s'Unione Europea. Pagu prus o mancu duas partes sunt pro sos *Pagamenti diretti*. Si però cunsideramus, pro su *Sviluppo rurale*, non solu sas risorsas comunitàrias ma finas cussas de su cofinantziamentu natzionale, a sos *Pagamenti diretti* e a su *Sviluppo rurale* a andant pagu prus o mancu su 50 pro chentu cadaunu.

Sos *Programmi di sviluppo rurale (PSR)*⁶ atuales sunt prorogados finas a su 31 de nadale de su 2022 e a sos contributos de su QFP s'azunghet cussu de su *Next Generation EU*⁷ chi pagu prus o mancu est de 8 miliardos de euros pro to tu s'UE, 910,6 miliones pro s'Italia (269, 4 pro su 2021, 641,2 pro su 2022).

Pro sa Sardinna galu non s'ischit de seguru cale siant sos contributos chi devent arribare ca sas rezones galu non si sun postas de acordu subra sos critèrios pro partire sas risorsas a disponimentu. Finas a su 2020 b'aiat critèrios istòricos chi oe però non rapresentant prus sa situatzione reale de sa massaria italiana. E duncas su bonu de sas rezones (finas sa Sardinna) ant propostu de pònnere critèrios chi rapresentent sa reliadade de como: sa *Superficie Agricola Utilizzata (SAU)*, su *Numero di aziende agricole*, sa *Produzione agricola regionale* e sa *Superficie Forestale*. Ma una parte de sas rezones non ant atzetadu. Tando su ministru de sa Massaria, Patuanelli, at propostu de fàghere in custa manera: pro su 2021 de ponnere pro su 70% su critèriu istòricu e pro su 30% sos critèrios reales, pro su 2022 su contràriu, 30% critèriu istòricu e 70% critèrios reales.

Confagricoltura Sardinna at dimandadu a sa rezone de pigare in cunsideru finas s'insularidade e s'*Obiettivo 1*⁸.

Semper e cando custu est unu passazu políticu obrigadu sena su cale no s'at a pòdere colare a sa fase atuativa e duncas a s'aviu cuncretu de sas *Misure* pro su 2021 e 2022.

In s'interi sa rezone sarda at pubblicadu in su Buras n. 5 de su 19 ghennarzu 2021 sa leze regionale 18 ghennarzu 2021, n. 1 "*Disposizioni per il riuso, la riqualificazione ed il recupero del patrimonio edilizio esistente ed in materia di governo del territorio*" chi ponet règulas noas pro s'àmparu de su territòriu finas a su 31 de nadale du su 2023.

⁶ *Programma di sviluppo rurale (PSR)*: Su PSR azuat e finàntziat sa massaria e su pastoriu in sos sartos de totu s'Europa.

⁷ *Next Generation EU (NGEU)*: est un mèdiu aproadu in su mese de trìulas de su 2020 pro azuare sos istados de s'Unione Europea, finas a su 2022, a si nche pesare dae sos dannos fatos dae su Covid 19.

⁸ *Obiettivo 1*: rientrant in s'*Obiettivo 1* cussas rezones inue su Pil mèdiu regionale de sos ùrtimos tres annos est suta su 75% de sa mèdia comunitària.

Pro su chi pertocat su sartu sa leze aproada dae su Consizu regionale sardu cunsentit de fraigare intro de unu chilòmetru dae su mare solu a sos impresàrios agrìculos (Coltivatores Diretos, Impresàrios Agrìculos Professionales o impresàrios cunforma a s'art. 2135 del Còdighe Tzivile) chi ant nessi un'ètaru de terrinu.

Subra su chilòmentru dae su mare, si unu est mere de nessi un'ètaru de terrinu podet fraigare finas si no est impresàriu agrìculu. In antis de custa leze su terrinu mìnimu pro fraigare fiat de tres ètaros. S'arriscu est chi s'ant a ispainare fràigos sena controllu perunu chi nudda a ite bìere cun sa massaria o su pastoriu e duncas chi si sigat a perdimentare una sienda chi non creschet che a su terrinu.

Su sartu non podet e non devet diventare unu logu inue creschent sos dominàrios sena controllu. In Sardinna, comente resurtat dae sos ùrtimos istùdios de s'ISPRA (Istituto superiore pro s'amparu e s'incherta ambientale) in su 2019 amus pèdidu pagu prus o mancu 80.000 ètaros de terrinu (su 3,28% de su territòriu regionale). Si cunsideramus chi in Sardinna sa zente est paga e est atropada in pagos zassos, mascamente in sas tzitades e in sas costas, custu est unu nùmeru mannu chi nos devet ponnere a pessare.

Sa leze, a nàrrere sa zusta, non diat pàrrere unu interventu sostenibile pro abalorare e amparare su patrimoniu esistente. Antis paret pròpiu chi non cunsonet cun sos inditos europeos pro cuntrastare su riscaldamentu climàticu de su cale sa pèrdida de su terrinu est una de sas càusas de prus importu. S'amparu de su terrinu in sas políticas comunitàrias at unu carculu mannu, gasi etotu sa defensa de s'ambiente e de sos terrinos in su *Next Generation Eu* e duncas s'aplicatzione de sa leze de sa rezone sarda diat pàrrere chi fagat unu passu in dae segus in su disinnu de amparu territoriale e ambientale. Si benit a frutu custu disinnu at a sighire, duncas, su degradu ambientale de su territòriu chi zai est dèbile comente nos amentant finas sas ùrtimas disgràtzias chi b'at capitadu in s'isula nostra.

Fiat istada menzus una leze urbanistica noa chi aeret bogadu sa fune a sa lòzica de su mc in su sartu, lassande sa possibilidade de fraigare, cun làcanas pretzisas, a sas impresas agrìculas professionali.